

Historische Vereniging Schoonhoven
Jaarverslag 2020

Inhoudsopgave

Bestuurlijk jaarverslag 2020	3
Verslag van de penningmeester	6
Verslag van de kascontrolecommissie	8
Kostenbegroting 2021 en 2022	9
Verslag van de werkgroep Lezingen.....	10
Verslag van de werkgroep Schoonhovologie	11
Verslag van de werkgroep Open Monumentendag.....	11
Verslag van de werkgroep Archeologie.....	12
Verslag van de werkgroepen Zilverstad	13
Jaarverslag werkgroep Historisch Groen.....	16
Verslag van de werkgroep Website.....	17

De foto op de voorzijde is gemaakt begin de jaren '20 van vorige eeuw.

Inleiding

Beste leden,

Het afgelopen jaar was er voor de mensheid een van uitersten. Nog nooit werden we in onze vrijheden zo beperkt. Nog nooit zijn we door de stand der techniek zo staat gebleken veel van onze werkzaamheden op een of andere wijze toch door te zetten. Niet ideaal, maar veel beter dan we vooraf ooit hadden kunnen vermoeden. Een jaar waarin het woord negatief een positieve lading heeft gekregen.

Ik ben dan ook blij dat wij veel van onze verengings- en bestuursactiviteiten binnen de kaders toch hebben kunnen doorzetten. Sterker nog, op bepaalde vlakken hebben we naar de toekomst toe blijvend iets geleerd; zo zal bijvoorbeeld het op video vastleggen van lezingen waarschijnlijk de norm worden.

Wij zijn dan ook trots dat we u bijgaand jaarverslag kunnen presenteren en wensen u veel leesplezier.

Hopelijk tot snel in een 'echte bijeenkomst',

Blijf gezond,

Jeroen Patijn, voorzitter
maart 2021

Bestuurlijk jaarverslag 2020

Het bestuur werd in 2020 gevormd door 7 personen, Jeroen Patijn (voorzitter), Peter van der Zwaal (secretaris), Ton de Vaal (penningmeester), Marco Oudshoorn (werkgroep Monumentendag), Ad de Vaal (werkgroep Schoonhovologie), Ben Peltenburg (werkgroep Archeologie), Hans Fokker en Leo de Kluijver.

Het bestuur is in 2020 10x 9x bijeen geweest. Daarnaast zijn er in kleiner verband meerdere (online) bijeenkomsten geweest.

Uiteraard werd ook het werk van het bestuur grotendeels bepaald door de

coronapandemie. Al in april besloot het bestuur digitaal te vergaderen, eerst nog wat onwennig, maar ondertussen is het zoals bij veel organisaties zijn wij daar min of meer vertrouwd mee en konden we ook de uitgestelde ledenvergadering online uitvoeren.

Belangrijke onderwerpen in het afgelopen verenigingsjaar

▪ De ontwikkeling van het ledental.

Het ledental is in 2020 stabiel gebleven. Eind 2019 had de vereniging 359 leden, eind 2020 waren dat er 372, een stijging van 13 (3,6%).

▪ De nieuwsbrief.

In 2020 zijn 12 nieuwsbrieven aan de leden verzonden. Bijna alle nieuwsbrieven kunnen digitaal verzonden worden. Er zijn 13 leden die een geprinte versie ontvangen.

▪ Het verzamelalbum Plus Rechtuyt.

In 2020 heeft een aantal leden van de vereniging teksten en afbeeldingen geleverd voor het verzamelalbum dat Plus Rechtuyt wilde uitgeven. Het boek was in maart vorig jaar gereed, maar de uitgave ervan werd door de ontwikkeling van de coronamaatregelen enkele keren uitgesteld. Ondertussen is het in januari 2021 voor Schoonhoven beschikbaar.

▪ Scoenhove.

Het bestuur wil enkele malen per jaar een tijdschrift uitbrengen waarin de geschiedenis van Schoonhoven voor een breed publiek verteld en getoond wordt. Er zijn nu twee exemplaren verschenen, voor 2021 staan er drie op het programma. De kosten zijn op dit moment nog geen probleem, we willen dit voor 2022 een subsidieaanvraag meenemen.

▪ Stichting Behoud Cultureel Erfgoed Schoonhoven (SBCES).

De SCBES is een zelfstandige stichting die in het verleden enkele cultuurhistorische activiteiten heeft ondersteund (restauratie glas-in-lood Hooijkaas, verwerving collectie Van Holten). De voorzitter, secretaris en penningmeester van de HVS vervullen dezelfde functie in het bestuur van de SBCES. Er zijn geen activiteiten vanuit de SBCES ontwikkeld.

▪ Jan van Beaumont-penning

Op de Open Monumentendag heeft oud-burgemeester Dick de Cloe de

Jan van Beaumontpenning mogen uitreiken aan Ad de Vaal.

Ad kreeg deze onderscheiding voor zijn buitengewone en jarenlange inspanningen om de Schoonhovense historie voor een breed publiek en op verschillende manieren toegankelijk te maken. De

Cloe noemde o.a. zijn werk

voor de cursus Schoonhologologie, de lezingen die hij verzorgde en zijn werk voor de stadwandelingen.

▪ Aanbouw De Waag

In februari heeft de heer Brands, Roest en Verstoep aan het bestuur een plan voorgelegd om te komen tot een aanbouw bij de Waag. Het gesprek is enkele weken later voortgezet. Het bestuur heeft begrip voor de behoefte van de heer Brands om zijn brasserie uit te breiden, maar verzet zich tegen de vorm en heeft dat aan hen laten weten.

De gemeente heeft in september een vergunning afgegeven waartegen de HVS eind november bezwaar heeft aangetekend. Het bezwaar is nog niet behandeld.

▪ De relatie met de gemeente

We zijn 2020 begonnen met de intentie om flink te investeren in een betere relatie met de gemeente (ambtenaren, raadsleden en wethouders)

en daarnaast de verbinding te zoeken met andere lokale belangenorganisaties.

Het gemeentebestuur zet steeds meer in op participatie in de besluitvorming door belanghebbenden waardoor goed inzicht in elkaars belangen en bundeling van krachten steeds belangrijker wordt. We merken ook dat initiatiefnemers van (bouw)plannen ons steeds beter weten te vinden in de zoektocht naar draagkracht voor hun plannen. Zo worden we door de initiatiefnemers bijvoorbeeld betrokken bij de plannen voor het DIKA terrein en proberen we in gezamenlijk constructief overleg tot een (voor alle betrokken partijen) goed plan te komen. Op eenzelfde wijze zijn wij door de behandelend ambtenaar goed geïnformeerd en uitgenodigd tot het leveren van input.

Met die insteek hebben we 26 februari 2020 met de wethouders Boere en de Wit, diverse ambtenaren, een afvaardiging van ons bestuur, en een afvaardiging van de Schoonhovense ondernemers een rondwandeling door de stad gemaakt. We stonden daarbij stil bij locaties met monumentale waarde, kansen voor nieuwe ontwikkelingen en beleefbaar maken en bij zaken die in het vervolg beter kunnen.

Tot zover de positieve ontwikkelingen.

Na de lockdown begin maart 2020 zijn de contacten met de ambtenaren tot een dieptepunt gedaald. Daarnaast heeft het vertrek van Gerard Hoogerwaard, ons vaste aanspreekpunt

bij de gemeente, geleid tot een contactvacuüm.

Daarbovenop komen onbegrijpelijke beslissingen zoals het uitbreiden van de Waag, de voorgenomen bebouwing aan de Spoorstraat en het gebrek aan contact over de voorgenomen aanpassingen Buiten de Veerpoort die de verhoudingen toch weer onder druk hebben gezet. Als het er echt toe doet blijkt het historisch belang toch steeds het onderspit te moeten delven.

Met name de omgevingsvisie, die binnenkort in de raad behandeld gaat worden, baart ons dan ook nog grote zorgen. We zijn nog in afwachting of en op welke wijze onze laatste zienswijze daarin is verwerkt. In ongewijzigde vorm wordt de afweging van historische belangen in grote mate subjectief en daarmee enorm kwetsbaar.

Eind 2020 zijn we met wethouder Hofman in gesprek gegaan met een tweetal vragen. Allereerst het verzoek om de collectie Van der Kop in eigendom van de gemeente over te nemen. Daarnaast hebben wij het verzoek gedaan of er, in de voorgenomen nieuwe locatie voor de bibliotheek in het dienstencentrum aan het Doelenplein, ook een tweetal ruimtes beschikbaar kunnen zijn voor onze vereniging. Het zou de band tussen bibliotheek en HVS flink versterken en tegelijkertijd een ontmoetings- en werkruimte bieden voor bestuur en leden ten behoeve van de organisatie van activiteiten en/of bij het doen van onderzoek.

Wij zijn nog in afwachting van een reactie op beide verzoeken.

▪ De vijf ambities

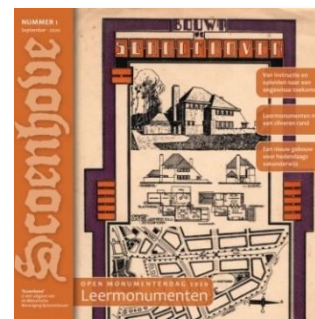
In maart 2018 zijn in de ALV 5 ambities besproken voor de drie jaar die zouden komen. De 5 ambities luiden: Over drie jaar ...

1. is de HVS verjongd,
2. heeft de HVS een 'cultuur-historische thuisbasis',
3. bedient de HVS een breed publiek,

4. zijn monumenten sterker in het vizier en
5. zijn we de serieuze gesprekspartner van de gemeente.

Heeft het bestuur met alle activiteiten ook stappen gezet in de realisatie van deze beleidsambities? Deze vraag is niet eenvoudig te beantwoorden, er zijn geen criteria geformuleerd zoals dat bij beleidsdoelstellingen gebruikelijk is. De activiteiten zijn niet één-op-één aan een specifieke ambitie te koppelen. De beperkingen van onze activiteiten door de coronapandemie maakten het extra moeilijk de ambities te realiseren en het bestuur realiseert zich dat een aantal leden niet bereikt wordt door digitale activiteiten. Enkele activiteiten hebben onzes inziens wel bijgedragen aan de realisatie van de ambities.

- De Open Monumenten Dag brengt de monumentale binnenstad onder de aandacht van een groot en breed publiek. Nadat onder relatief veel publieke belangstelling de replica van het hek om de Wilhelminaboom onthuld was, gaven bestuursleden op meerdere plekken in de stad korte verhandelingen gaven bij plekken en konden belangstellenden de publicatie over Leermonumenten ophalen.
- Ook met de publicatie van Scoenhove brengen we op laagdrempelig kennis van het verleden onder de leden en belangstellenden.

- Datzelfde effect hopen we te bereiken met onze bijdrage aan het verzamelalbum van Plus Rechtyt. Verder zijn we in gesprek met de gemeente (zie hiervoor) en zijn we in gesprek met de gemeente over een vaste plek te krijgen in het vm. Dienstencentrum aan het Doelenplein.

Verslag van de penningmeester

Balans per 31 december	2019	2020
Activa		
Vlottende activa		
Computer		500
Nog te ontvangen bedragen	75	
Vooruitbetaalde bedragen		500
	75	1.000
Liquide middelen		
ING Rek. Crt.	5.707	148
ING Spaarrekening	11.500	11.500
	17.207	11.648
Totale Activa	17.282	12.648
Passiva	2019	2020
Eigen Vermogen		
Kapitaal	922	188
Resultaat 2019/2020	-734	1.769
	188	1.957
Vorzieningen		
Schoonhoven App	1.548	1.348
Oudheidskamer/publicaties	2.859	2.859
Publicatie Ridderlijke Duitse Orde	2.018	2.018
Juridische bijstand	3.000	2.142
Beheer Erfgoed	2.000	2.000
Voorziening meestertekens	1.311	211
	12.736	10.578
Vreemd Vermogen Korte Termijn		
Vooruit ontvangen bedragen	927	52
Nog te betalen bedragen	3.431	61
	4.358	113
Totale Passiva	17.282	12.648

Toelichting Balans per 31 december 2020

Activa

Vaste Activa

Omdat er problemen waren met de bestaande apparatuur werd er voor o.a. de onderdelen Lezingen en Schoonhologie een Laptop aangeschaft.

Vlottende Activa

Vooruitbetaalde bedragen bestaat uit de huur van het 1ste halfjaar 2021 van het Arto-theater ten behoeve van de nog aan te bieden lezingen.

Liquide Middelen

Betreft de saldi van de ING-betaal- en spaarrekening per 31 december 2020.

Passiva

Eigen vermogen

Doordat er geen doorgang plaats kon vinden wegens o.a. Covid19, hebben een aantal evenementen en voorgenomen activiteiten niet kunnen plaatsvinden en daardoor heeft ook het vrijvallen van de beoogde kosten gezorgd voor een toename van het eigen vermogen.

Vorzieningen

Van de volgende voorzieningen werd in 2020 gebruik gemaakt.

Schoonhoven app

Stand per 31 december 2019	1.548, -
Onttrekking	
Verrekening Declaratie 2019 (zie Meestertekens)	200, -
Stand per 31 december 2020	1.348, -

Juridische Bijstand	
Stand per 31 december 2019	3.000, -
Onttrekking	
LNW- advocaten i.v.m. De Waag	858,50
Stand per 31 december 2020	2.141,50

Meestertekens	
Stand per 31 december 2019	1.311,00
Onttrekking	
Waarborg	29,00
Lekbeton	907,50
Silver & Culture	363,00
Verrekenig Schoonhoven-app	200,00
Stand per 31 december 2020	211,50

Vreemd Vermogen Korte Termijn

De post Vooruitontvangen bedragen bevat reeds ontvangen contributiebijdragen en donaties voor het jaar 2021.

De post Nog te betalen bedragen bestaat uit bankkosten van december en porti- en bezorgkosten van het 4de kwartaal 2020.

Resultatenrekening	2019	begroot 2020	2020
Ontvangen Contributies	4.094	4.200	4.464
Ontvangen Subsidies	0	2.750	2.750
Ontvangen Donaties	523	350	815
Opbrengst Schoonhologie	2805	2.500	1.500
Renteopbrengsten	33		3
Verzamelalbum Rechuyt			750
Totale opbrengsten (deel A)	7.455	9.800	10.282

Resultatenrekening	2019	begroot 2020	2020
Lezingen (incl. zaalhuur)	1.866	2.500	1.662
Bezorgkosten, porto, postbus, Schoenhove 2	337	400	424
Drukwerk, kantoor- en administratiekosten	333	500	471
Website en ledenadministratie	699	700	498
Communicatie, promotie, Schoenhove 1	114	450	745
Bestuursvergaderingen, donaties e.d.	1227	1.000	403
Boeken, Brochures, Schoenhove 2		250	568
Gebruikersgroepen		100	
Open Monumentendag	729	750	840
Werkgroep Monumenten		2.000	
Cursus Schoonhologie	2.400	2.500	1.103
Cursussen		200	
Hulpmiddelen en onvoorzien		200	
Jan van Beaumontprijs/Restauratieplaquette		1.500	1.260
Werkgroep Archeologie		500	222
Werkgroep Historisch Groen		150	
Zilverstad / Familie van Geelen	484		
Verzamelalbum Rechuyt			317
Totale Kosten	8.189	13.700	8.513
Resultaat Boekjaar	-734	-3.900	1.769
Totaal deel A	7.455	12.480	10.282

Toelichting resultatenrekening 2020

Opbrengsten

- Het onderdeel Contributies is hoger uitgevallen door een toename van het ledenaantal. Begin van het jaar gestart met 347 leden en o.a. door cursisten Schoonhologie groei van het ledenaantal naar eind van het jaar 372.

- Subsidies, met dank aan de Gemeente Krimpenerwaard, waren conform de begroting.
- Een groot aantal leden maakte meer (of aanzienlijk meer) aan de Vereniging over dan het afgesproken contributiebedrag, heel veel dank daarvoor.
- Helaas heeft de organisatie de cursus Schoonhovologie I niet geheel af kunnen maken en is er geen mogelijkheid geweest, door maatregelen Covid 19, Schoonhovologie II het najaar 2020 op te starten. Opbrengsten zijn derhalve lager uitgevallen dan begroot werd.
- Dankzij een sponsorbedrag met de opdracht voor het vervaardigen van een Verzamelalbum over Schoonhoven van Plus Rechtyt, waarvoor een kleine attentie voor hun medewerking werd gedaan aan een aantal leden, zijn de totale opbrengsten hoger uitgevallen dan begroot werd.

Kosten

- Daar er dit jaar zeer weinig uitvoerende activiteiten mogelijk waren, zijn vrijwel alle kostensoorten binnen de begroting gebleven m.u.v. een aantal evenementen, die wel hebben kunnen plaatsvinden. Juist bij deze 'kansen' en mogelijkheden heeft men gekozen om iets neer te zetten, waar de leden met een goed gevoel op terug zouden kunnen kijken. Voorbeelden daarvan zijn de plaatsing 'Hek Koningin Wilhelminaboom', de uitreiking van de Jan van Beaumontprijs bij het Zilvermuseum, de Uitgave van Scoenhove I op Open Monumentendag en van Scoenhove II na de kerst.

Dankzij bovenstaande gegevens is er dit jaar een positief resultaat van € 1.769, - ontstaan, welke toegevoegd kan worden aan het Eigen Vermogen van de Vereniging.

Verlag van de kascontrolecommissie

De kascontrolecommissie bestond uit de heren J. Zwijnenburg en P. Kok. Op 23 februari heeft zal de kascontrolecommissie de boeken gecontroleerd en in orde bevonden.

VERKLARING KASCONTROLECOMMISSIE Historische Vereniging Schoonhoven

Aan bestuur en leden van de Historische Vereniging Schoonhoven.

Op 23 februari 2021 heeft de Kascommissie, bestaande uit de heer P. Kok en de heer J. Zwijnenburg, de financiële administratie van de penningmeester van de HVS, de heer T. de Vaal, met betrekking tot het boekjaar 2020 gecontroleerd.

Zij hebben daarbij vastgesteld, dat de saldi van Raborekeningen conform zijn aan de laatste afschriften van de Rabobank per 31 december 2020. Alle bewijsstukken van de administratie waren ter inzage aanwezig.

Bij controle door de genoemde personen werden er geen onregelmatigheden geconstateerd. De kascommissie stelt aan de leden van de Historische Vereniging Schoonhoven voor het bestuur voor het boekjaar 2020 décharge te verlenen.

Getekend te Schoonhoven, 23 februari 2021

De heer P. Kok

De heer J. Zwijnenburg

Kostenbegroting 2021 en 2022

	2021		2022	
	Uitgaven	Inkmstn	Uitgaven	Inkmstn
Deel 1 Algemeen				
Ledenbijdragen		4.400		4.400
Gemeentelijke subsidie		2.750		3.500
Donaties		500		850
Subtotaal deel 1		7.650		8.750
Deel 2 Werkgroepen				
Schoonhovinge	1.500	2.000	1.500	2.000
Historisch Groen	400		400	
Lezingen	2.500		2.500	
Open Monumenten Dag	750		750	
Website	700		750	
Archeologie	500		500	
subtotaal deel 2	6.350	2.000	6.400	2.000
Deel 3 Verzorgend				
Cursussen	100		500	
Communicatie	450		450	
Deelname Gebruikersgroepen	100		100	
Jan van Beaumontpenning,	1.000		1.000	
Restauratie Plaque e.d.	1.000		1.000	
Publicatie's Scoenhove	2.000		2.000	
subtotaal deel 3	4.650		5.050	
Deel 4 Bestuurlijk				
Administratiekosten	500		500	
Bezorgkosten, Porti	500		500	
Bestuurskosten	1.000		1.000	
Drukwerk, Boeken	250		250	
subtotaal deel 4	2.250		2.250	
Resultaat		- 3.600		- 2.950
Totaal	13.250	13.250	13.700	13.700

Contributie

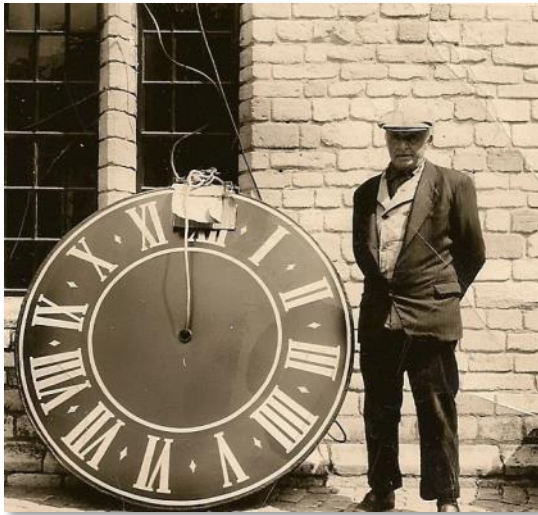
In november 2020 heeft de ledenvergadering de contributie voor 2021 vastgesteld op €12.-. Op basis van deze begroting stelt het bestuur voor de contributie voor 2022 niet te verhogen en te handhaven op een bedrag van €12.-. Mocht in de loop van het jaar blijken dat er tóch een verhoging wenselijk is, dan zal het bestuur een (extra) ledenvergadering bijeenroepen.

Verslag van de werkgroep Lezingen

De lezingen in 2020

Het lezingenprogramma heeft veel hinder ondervonden van de coronapandemie. De lezingen van maart, april, mei en juni zijn komen te vervallen en de lezingen in het najaar zijn voor een beperkt publiek uitgevoerd. Gelukkig konden we de lezingen in het najaar wel online verzorgen waardoor we toch een redelijk groot publiek konden bereiken. Wij waren ook blij dat Ad de Vaal een deel van zijn lezing over Schoonhoven in oorlogstijd als presentatie online wilde zetten.

Sparna Weiland.

Er zijn 6 lezingen uitgevoerd.

januari	Joris de Vries	De familie Sparna Weiland in Schoonhoven
februari	Ben Peltenburg	Bewoningssporen van onze voorouders
september	Pieter Frederiks	Van IJzertijd tot nieuwbouwwijk; unieke archeologie in Houten-Castellum

oktober	Ewout Korpershoek	De pijpenmakers van Schoonhoven deel 1 en deel 2
november	René Kappers	Van Eligius tot Eloy. Vier 'gilden' van de Zilverstad en hun doelen.
december	Peter Alexander Kerkhof	Welke taal sprak men in de 11e eeuw aan de monding van de Zevender

De lezingen van Korpershoek en Kerkhof zijn op het YouTube kanaal van de vereniging te bekijken.

Peter van der Zwaal, februari 2021

Verslag van de werkgroep Schoonhovologie

De projectgroep

De werkgroep Schoonhovologie bestond uit Marijke Meijlink, Leen Ouweneel en Ad de Vaal. Incidentele steun werd verleend door Hans Fokker. Leen Ouweneel heeft aangegeven zijn organisatorische rol niet te zullen voortzetten. Ton de Vaal heeft zich bereid getoond om in 2021 diens organisatorische rol over te nemen.

De Cursus Schoonhovologie

De cursus Schoonhovologie 1 bestaat uit 8 lesavonden, een excursie naar het Streekarchief Midden-Holland in Gouda en een stadswandeling. De cursus wordt afgesloten met een examen. Deelname aan het examen is niet verplicht.

De 10^e cursus Schoonhovologie 1 werd gestart op donderdag 13 januari met 20 deelnemers. De cursus werd door de coronamaatregelen voortijdig afgebroken. De laatste les (Rene Kappers over de Zilverstad) werd in november nog digitaal aangeboden. De stadswandeling en het examen hebben geen doorgang gevonden.

Mede door de Coronamaatregelen is er in 2020 geen vervolgcursus georganiseerd.

De docenten

De lessen van de cursus Schoonhovologie 1 werden dit jaar verzorgd door Onno Trim, René Kappers, Leen Ouweneel, Ad de Vaal, Ben Peltenburg, Pieter Neven, Coretta Bakker en Rob van den Berg.

Ad de Vaal, februari 2021

Verslag van de werkgroep Open Monumentendag

Ondanks Corona met de daarbij behorende restricties hebben wij op 12 september weer een mooie Open Monumentendag beleefd. Het thema was dit jaar Leermonumenten. De dag begon met een Carillonconcert door Boudewijn Zwart met als thema leren. Op de Dam stond onze info-stand, de archeologische werkgroep en een kraam met boeken en kaarten van Schoonhoven. Ook de eerste uitgave van het nieuwe blad 'Schoenhove' met dit keer het thema Leermonumenten, kon hier opgehaald worden.

Een mooi moment was om 12 uur de onthulling door leerlingen van de basisscholen van het gerestaureerde Hek van de Wilhelmina boom. Om

13.30 gaf het jeugdorkest van Tavenu een klein concert op de Dam met een stukje uitleg over fanfaremuziek.

Het hoogtepunt dit jaar was de 'Slenterwandeling' langs 6 interessante plekken en Leermonumenten. Daar stonden historici die om het kwartier over die plek een verhaal vertelden. Bijvoorbeeld over het Wonder van Schoonhoven, het resultaat van een besluit over de afwatering van de polders van Willige Langerak uit 1272! En ook werd er een verhaal verteld bij de voormalige scholen op de Oude Haven. De wandeling werd zeer gewaardeerd.

Kortom, een ongewone Open MonumentenDag maar wel gewoon weer leuk.

Marco Oudshoorn, februari 2021

Verslag van de werkgroep Archeologie

Corona heeft afgesloten jaar voor onze werkgroep de nodige gevolgen gehad. De eerste maanden van het jaar zijn we nog in de weer geweest met de determinatie van ons vondstmateriaal. Daarnaast moesten we ons richten op de ontruiming van onze werkzolder. Dat betekende zoveel mogelijk materiaal determineren en overdragen aan het Provinciaal depot. Toen brak corona uit kregen we te maken met beperkende maatregelen en konden we onze werkzaamheden niet meer voortzetten. Het grootste deel van onze spullen is ingepakt en verhuisd naar een tijdelijke opslagruimte, het resterende deel volgt na verruiming van de opgelegde beperkingen. Er zijn nog enkele projecten uit te werken waar we mogelijk in de tweede helft van 2021 nog wat aan kunnen gaan doen. Nu richten we ons vanuit de HVS op het realiseren van een locatie waar we onze gezamenlijke activiteiten kunnen voortzetten.

Op archeologisch terrein is er weinig gebeurd in Schoonhoven, waarbij we moeten helaas constateren dat de communicatie vanuit de gemeente stroef verloopt. Waar we voorheen geïnformeerd werden door het ambtelijk apparaat over ophanden zijnde bodemverstoringen worden we er nu meestal achteraf mee geconfronteerd.

In de archeologienota Krimpenerwaard is uitdrukkelijk gesteld dat de archeologische bedrijven gebruik moeten maken van de plaatselijk deskundigheid. In de praktijk komt daar maar weinig van terecht. Dat zien we terug in de goedgekeurde bureaurapportages die voorafgaan aan een feitelijke vergunningverlening. Gecertificeerde bureaus hebben toegang tot de landelijk database waaruit ze informatie over een bepaald gebied kopiëren en daaraan hun eigen interpretatie toevoegen. In hun rapporten sluiten daardoor fouten die niet door het bevoegd gezag gesignaleerd worden.

Gelukkig hebben we ook nog iets positief te melden. De provincie is bezig vondstmateriaal te digitaliseren en te ontsluiten voor het publiek. Zo ook van het materiaal wat uit Schoonhoven afkomstig is. U kunt de eerste resultaten terugvinden op de website van het Archeologisch Depot Zuid-Holland, www.archeologie.zuid-holland.nl.

Ben Peltenburg
18 februari 2021

jaarverslag HVS 2020

Verslag van de werkgroepen Zilverstad

De werkgroep Zilverstad werd gevormd door Rene Kappers, Ferry Mol en Marco Oudshoorn

Genealogie

Het onderzoek naar de zilversmedenfamilie Labberton door Ferry Mol loopt. De moeilijke toegang tot archieven vertraagt het onderzoek. Door Rene Kappers is onderzoek gedaan naar de opvolging van vader op zoon in diverse zilversmidsfamilies. Ook is onderzocht van wie Schoonhovense zilversmeden het vak leerden vóór 1800. Er is (verder) genealogische onderzoek gedaan naar de families Kuijpers, Hellegers, en Van Halteren/Van Vlierden.

Meestertekentegels

Er zijn 9 nieuwe en 2 verbeterde biografieën plus huizen-beschrijvingen gemaakt. Deze zijn geplaatst op de Schoonhoven-app door Patrick Nas.

In 2021 gaan we 5 aanvullende tegels leggen in de Lopikerstraat zodat we een betere gelijkmatiger reeks daar krijgen. Voor het gilde komen twee nieuwe tegels wegens nieuwe vestigingen: De Vaal aan de Haven en Kirsten Quadackers in de Veerstraat.

Een particulier heeft een tegel van zijn grootvader besteld: J. de Bruin aan Dam 8. De werkplaats staat nog achter het huis en

Goudsmid Femke Toele met een meestertekentegel, die ook voor haar in de straat, en verderop liggen.

is met wat moeite zichtbaar vanaf de openbare weg.

Machteld van Roest maakte een kennismakingsfolder(tje) voor bewoners en bezoekers dat in 2021 zal verschijnen. Femke Toele (vorige bladzijde) siert de voorkant.

Tijdljn-tegels. Een project apart

Buiten de Veerpoort komen 15 tijdljn-tegels vanaf de parkeerplaats/bus-halte. Deze geven personen en gebeurtenissen weer die de geschiedenis van Schoonhoven als zilverstad blijvend hebben veranderd. Hij begint met Janne de goudsmid uit 1360. Onderdeel is bijvoorbeeld ook Lucas Assenbergh, deken van het gilde, die in 1700 het klein-zilver tot strategie van de zilversmeden heeft gemaakt/verwoord. Een tweede voorbeeld is Bep den Oudsten die de eerste vrouwelijke voorzitter van het Gilde is geweest. Derde voorbeeld is Jan van Nouhuijs die in 1990 'Zilverkunst' aan het vak heeft toegevoegd. Met deze laatste eindigt de tijdljn bij de Veerpoort. Doel van deze tijdljnreeks is bewoners, bezoekers en stadsgidsen een aantal 'conversation pieces' over de Zilverstad aan te reiken wanneer zij gasten ophalen vanaf de bushalte of het parkeerterrein.

Onderzoeken

In het kader van de 10 onderzoeksprojecten die voor de werkgroep zijn geformuleerd (zie website) is naast genealogisch onderzoek (zie boven) het volgende gedaan.

Zilveren stukken

Het onderzoek aan de Jacobakraag, één van de twee verguld zilveren schuttersketens van Schoonhoven, is klaar. Van de bevindingen is een powerpointpresentatie voorhanden. Deze presentatie is als lezing beschikbaar gemaakt t.b.v. de HVS. Door corona is deze lezing in het najaar niet doorgegaan. Verder wordt gewerkt aan een aantal publicaties/artikelen over de Jacobakraag.

Het onderzoek aan de tweede schuttersketen heeft bewijzen opgeleverd dat deze keten heeft toebehoord aan de handbusschutters, later ook genoemd 'cloveniers'. Reden voor mij (Kappers) om deze kraag aan te duiden als de 'Cloveniersketen' van Schoonhoven. Ook deze keten is helaas niet meer compleet maar er zijn voldoende schakels overgebleven om verder onderzoek op te baseren. Door corona-maatregelen en de daarom gesloten bibliotheken kon dit onderzoek nog niet worden afgerond. Verder is er onderzoek gedaan naar de ramen van zilversmidswerkplaatsen.

Voor het Plus-boek zijn twee spreads gemaakt; één over werkplaatsen en één over het zilverwerk.

Wilhelminaboom en sierhek

Bij de restauratie van het sierhek van de boom is mede een zilveren plaatje in de loden koker teruggeplaatst. Op het plaatje (gesponsord door firma Jac. de Vaal) staan 41 meestertekens afgeslagen van de Schoonhovense edelsmeden anno 2020, rondom het logo van de HVS. Naast teken van deze tijd is het plaatje ook een symbool van de verbinding tussen de geschiedenis van de stad met het vak. Het plaatje werd mede mogelijk gemaakt door het Gilde Sint Eloy.

Haven 17

Het pand Haven 17 was in de 19de eeuw korte tijd eigendom van de zilversmidsfamilie Greup. De eigendomsgeschiedenis van dit pand was via de Collectie Piet Muilwijk bekend tot vroeg 15de eeuw. Door verder onderzoek en dankzij de digitale publicaties door Hennie Verhoef van de Bloise rekeningen, en de gezochte vondst van een oorkonde in het archief van het Kapittel ten Dom (door Ibelings) is de eigenaarsgeschiedenis van de 14de eeuw door Kappers gekoppeld kunnen worden aan die van de 15de eeuw. De eigendom van perceel en huis is daarmee bewezen teruggevoerd tot 15 april 1353 (!). Het huis is dan eigendom van de heer van Schoonhoven, Jan van Beaumont, door inbeslagname kort vóór die datum wegens een misdrijf. Het perceel van het pand Haven 17 is daarmee het oudste bewezen bewoonde perceel met woonhuis van Schoonhoven. Het huis was door een belasting (wegens straf) eeuwenlang het duurste woonhuis in de stad. Publicatie is vrijwel gereed.

Presentatie Schoonhovologie Zilverstad en lezing

In verband met de corona-omstandigheden zijn aangepaste powerpoint-presentaties gemaakt voor de les Schoonhoven Zilverstad 2020 en als Teams-presentaties gegeven aan de cursisten op 9 en 16 november 2020: over de 1000 meesters, over het oeuvre van de zilverstad en over de werkplaatsen en over de opeenvolgende gilden.

Op 26 november 2020 is een lezing voor de leden verzorgd via Teams: 'Van Eligius tot Eloy', over de vier opeenvolgende 'gilden' van goud- en zilversmeden in Schoonhoven.

Rene Kappers, februari 2021

Haven 17, perceel met woning/huis, bewezen in de bronnen sinds 15 april 1353. Het was op dat moment door confiscatie eigendom van de heer van Schoonhoven, Jan van Beaumont.

Foto RKa

Verslag werkgroep Historisch Groen

Tijdens dit jaar heeft de werkgroep zich bezig gehouden met de volgende onderwerpen:

- Aanvraag omgevingsvergunning voor kap van bomen hoek Benelux straat / Albert Plesmanstraat,
- een nieuw hek rondom de Wilhelminaboom en
- het onderhoud van het Springerpark.

Samenstelling leden werkgroep

De werkgroep bestaat uit: Marieke Boetes, Til van Tilburg en Odile Jaspard (voorzitter). Dit jaar is ook weer toegetreten tot de werkgroep de heer Max van Gelder, hij maakte ook deel uit van de werkgroep ten tijde van de renovatie van het Springerpark in 2007-2010.

De werkgroep is dit jaar 6 keer bij elkaar geweest.

Omgevingsvergunning voor kap van bomen hoek Beneluxlaan en Albert Plesman straat

In september 2020 werd er door de gemeente op de website een kennisgeving van de aanvraag gepubliceerd voor een omgevingsvergunning voor het kappen van 9 bomen aan de hoek Beneluxlaan/ Albert Plesman straat ten behoeve van de nieuwbouw van de Lidl en appartementen.

Dit zijn geen beeldbepalende bomen. Voorafgaande aan de publicatie van deze aanvraag is de werkgroep op de hoogte gesteld. De werkgroep leden HG hebben de noodzaak van het kappen van deze bomen ingezien en ingestemd.

Er worden t.z.t. nieuwe bomen in deze omgeving geplant.

Kastanjes Oude Haven

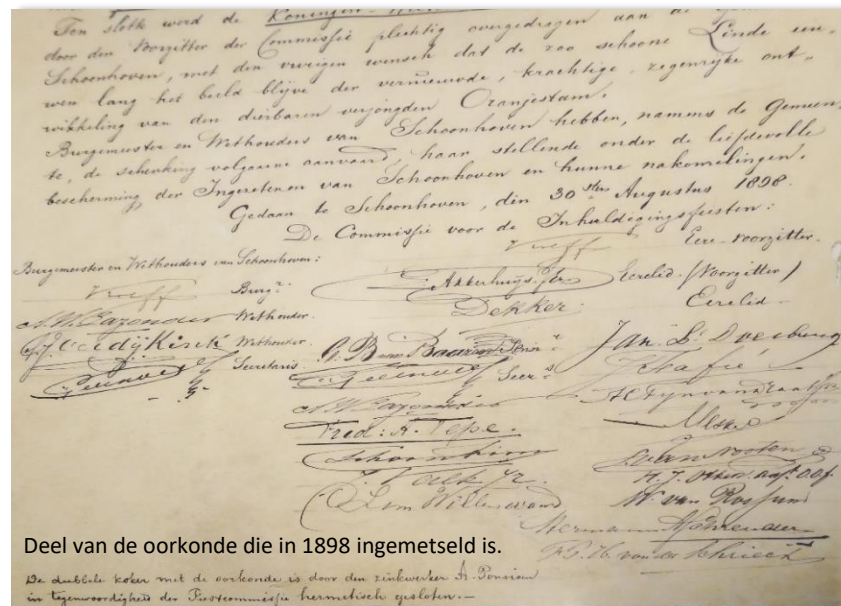
Aan de oude Haven zijn er weer kastanjes die aan de bloedingsziekte lijden en ook bij de nieuwe aanplant worden verschijnselen daarvan gezien.

De zieke oude kastanjes worden gekapt. De ontwikkeling van de ziekte bij de jongere bomen wordt kritisch gevolgd.

Hek Wilhelminaboom bij het Springerpark

Het hek was opeens verdwenen en het is weer opgespoord. Het bleek in zo'n slechte staat te zijn, dat het niet gerenoveerd kon worden en er een nieuw hek conform de uitvoering van het oude hek gemaakt is. De boom en het hek is in 1898, door de kinderen van de basisscholen bijeen gespaard en geschonken aan de gemeente.

In het muurtje, dat ook de fundering van het hek is, was een koker ingemetseld, met daarin een document van de kinderen van de lagere scholen. Dankzij de inzet van Marco Oudshoorn is op Open Monumentendag 2020 het nieuwe hek onthuld door kinderen van de basisscholen en werd ook de koker door hen weer ingemetseld.

Deel van de oorkonde die in 1898 ingemetseld is.

Onderhoud Springerpark

In februari 2020 is, na veel aandringen van de werkgroep, begonnen met het groot onderhoud van het Springerpark, snoeien en herinrichten van de plantvakken. In de afgelopen jaren zijn er vier bomen gekapt, daarvoor in de plaats zijn er vier nieuwe bomen geplant. Ook de pergola en het metselwerk zijn gerenoveerd.

Tijdens het onderhoud hebben de leden van de werkgroep met beleidsmedewerker beleid en beheer, de heer Visser, een aantal keren een inspectie uitgevoerd in het park. De werkgroep constateerde daarbij dat het plan van aanpak voor het onderhoud van het park op een goede en degelijke wijze is aangepakt en dat het park nu in een betere conditie verkeert en weer gezien mag worden.

Verslag van de werkgroep Website

De werkgroep bestaat uit de leden Maarten Goutier, Ger van de Lage-maat, Peter van der Zwaal en Til van Tilburg.

Nieuwe site

Het voornemen de nieuwe site in de eerste helft van 2020 in de lucht te hebben is door een aantal oorzaken niet door gegaan. Belangrijkste reden was de coronapandemie waardoor intensief contact over tekst in combinatie met beeld zeer moeizaam werd. Wel zijn er vorderingen gemaakt en hoopt en verwacht de werkgroep dat de nieuwe site in 2021 gereed zal zijn.

Bestaande site

De oude site is regelmatig aangevuld en aangepast. Ook door de covid-19 crisis waren er weinig activiteiten maar wat er wel gebeurde en aan de redactie gemeld werd, is op de site te vinden.

Til van Tilburg, februari 2021